

T R E Ś Ć Nr. 493 .

KONCERN ŚWIATOWY IVARA KREUGERA .	str. 1
MEMORJAŁ LIGI NARODÓW O USTAWODAWSTWIE ZŁOTA .	" 2
MUSSOLINI W ROLI KOMISARZA GIEŁDOWEGO .	" 3
CZY WŁOSKA POŻYCZKA DOLAROWA ?	" 4
CZY KREDYT BANKU FRANCJI DLA BANKU ANGLJI ?	" 4
KRACH BANKOWY W STANACH ZJEDNOCZONYCH .	" 5
WIZYTA HARRISONA W PARYŻU.	" 8
KRONIKA POŻYCZEK ZAGRANICZNYCH .	" 8
I. Chili .	
II. Pożyczka południowo-afrykańska w Londynie.	
III. Pogłoski o pożyczce węgierskiej w Londynie .	
AFERA OUSTRICA .	" 9
PRASA ANGIELSKA O SYTUACJI FINANSOWEJ POLSKI	" 10
WARTOŚĆ ZŁOTA A POZIOM CEN .	" 11
MIĘDZYKRAJOWY WSKAZNIK GIEŁDOWY.	" 13
RÓWNIEŻ OWEN YOUNG W PARYŻU .	" 14
ORGANIZACJA BANKU PRZEMYSŁOWEGO W JUGOSŁAWII.	" 15

.....

W I A D O M O Ś C I F I N A N S O W E , W A L U T O W E
I K R E D Y T O W E .

K O N C E R N Ś W I A T O W Y I V A R A K R E U G E R A .

"HAMBURGER NACHRICHTEN" z 20 b.m. nawiązując do telegramu swego WARSZAWSKIEGO KORESPONDENTA o przyznaniu KREUGEROWI POLSKIEGO MONOPOLU ZAPAŁCZANEGO do 1965 r. zaznacza, iż ta najnowsza tranzakcja szwedzkiego magnata zapałczanego zasadniczo dokonana została na t y c h s a m y c h w a r u n k a c h co dotychczasowe jego tranzakcje międzynarodowe. Zdaniem dziennika hamburskiego warto przy tej sposobności zaznajomić się bliżej z życiorysem KREUGERA i jego rolą jako magnata zapałczanego.

Otóż liczący obecnie 50 lat szwedzki "inżynier" IVAR KREUGER jest może najwęższym genjuszem przedsiębiorczym, jakiego znają dzieje gospodarcze świata. Osobiście skromny i bez najmniejszych ambicji reprezentacyjnych, ujawnia on nie mający sobie równego fanatyzm pracy. W 1908 r. jako 30-letni człowiek KREUGER zakłada TOWARZYSTWO BUDOWLANE p.f. "KREUGER & TOLL", będące dziś czołowym towarzystwem jego KONCERNU ŚWIATOWEGO. Marzył on o karierze architekta, lecz kiedy w 1910 r. umarł jego ojciec, IVAR musiał objąć po nim m a ł ą fabrykę zapałek. W szwedzkim przemyśle zapałczanym panowała wówczas silna konkurencja, a w szczególności wielkie fabryki dawały się małym mocno we znaki. KREUGER padł przeto na pomysł z ł ą c z e n i a wszystkich m a ł y c h f a b r y k . Tym sposobem właśnie powstał dzisiejszy jego ŚWIATOWY TRUST ZAPAŁCZANY.

Po wojnie światowej, która z gruntu zmieniła mapę EUROPY szwedzki eksport zapałczany walczył z trudnościami, ponieważ nowopowstałe państwa, kierując się nadmiernym protekcjonizmem, stworzyły własne fabryki zapałek i chroniły je wysokimi cłami. KREUGER musiał przeto znaleźć n o w y ś r ó d e k do pokonania trudności. Udało mu się to zaś w ten sposób, że niezwykle zręcznie s k o j a r z y ł interesy z a p a ł c z a n e z interesem państwowo-finan s' o w y m . Ofiarowywał on mianowicie z u -

bo żałym państwowo nietylko europejskim, lecz i południowo-amerykańskim wielkie i stosunkowo tanie kredyty za odstąpienie MONOPOLU ZAPALCZANEGO. Stopniowo zdobył on sobie ten monopol w licznych krajach.

Największy zaś interes tego rodzaju udał się KREUGEROWI z RZESZĄ NIEMIECKĄ, której w ub.r. zaofiarował za MONOPOL ZAPALCZANY pożyczkę w wysokości 125 milionów dolarów, a obecnie nową pożyczkę w tej samej wysokości. Jest rzeczą samą przez się zrozumiałą, że KREUGER wszystkich tych interesów finansowych mógł dokonać li tylko dzięki nadzwyczajnemu poparciu ze strony dwóch wielkich firm bankowych, mianowicie: SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET i LEE, HIGGINSON & CO. w NOWYM JORKU.

Od 5 lat zaś KONCERN KREUGERA szuka ekspansji także w innych dziedzinach gospodarczych, nie pozostających wcale w związku z interesem zapalczanym. Główną rolę zaś odgrywa tu czołowe towarzystwo koncernu: AKTIEBOLAGET KREUGER & TOLL w SZTOKHOLMIE. Według najświeższych wiadomości KREUGEROWI, który kontroluje dziś już 80% światowej produkcji zapalczanej, obecnie chodzi o stworzenie - ŚWIATOWEGO TRUSTU TELEFONICZNEGO o charakterze mniej więcej monopolowym.

MEMORJAŁ LIGI NARODÓW O USTAWODAWSTWIE ZŁOTA.

Ukazał się wydany świeżo przez SEKRETARJAT LIGI NARODÓW memoriał o ustawodawstwie złota. Pierwszą część tej publikacji zawiera w formie tabel porównawczych szczegółowe dane, obejmujące:

- 1/ ustawowe przepisy o uregulowaniu wypłat,
- 2/ ugrupowanie poszczególnych krajów według ich sposobu regulowania wypłat,
- 3/ ustawowe przepisy o depozytach złota,
- 4/ ustawowe przepisy o zakupach złota i obrotach monet,
- 5/ ustawowe ograniczenia importu i eksportu złota.

D r u g a część memorja-
 zu opisuje wyczerpująco w oddzielnych artykułach
 u s t a w o d a w s t w o z ł o t a 70 PAŃSTW .
 T r z e c i a część wreszcie zawiera t e k s t y
 u s t a w z ł o t a t y c h 70 PAŃSTW w ich dosłow-
 nem brzmieniu.

MUSSOLINI W ROLI KOMISARZA GIEŁDOWEGO.

"BASLER NACHRICHTEN " z 21
 b.m. w obszernej korespondencji z MEDJOLANU pod po-
 wyższym nagłówkiem wywodzą co następuje:

Od 4 tygodni na giełdach
 italskich toczyła się zacięta w a ł k a WYSOKIEJ
 FINANSJERY ze s p e k u l a n t a m i à la baisse.
 Po poprzednich nieudanych próbach ofenzywa ta
 obecnie nareszcie u d a ł a się, lecz jedynie
 dlatego, że brały w niej udział nietylko z ł a -
 c z o n e CZOŁOWE BANKI, ale także po raz pi e r -
 w s z y w dziejach faszyzmu, a zapewne i giełd
 italskich - s a m r z ą d .

Kiedy pod wrażeniem głoś-
 nej paryskiej afery OUSTRIC groził znowu s p a -
 d e k kursów na giełdach italskich i b a i s s o w -
 c y przygotowywali się już do nowych ataków, s a m
 MUSSOLINI p o k r z y ż o w a ł ich plany . Do-
 wiedziawszy się mianowicie na podstawie konferen-
 cyj z miarodajnymi finansistami i dochodzeń poli-
 cji, że zamieszkali przeważnie z a g r a n i c ą
 spekulanci à la baisse szykują się do rozsie-
 wania f a ł s z y w y c h pogłosek celem urzą-
 dzenia wielkiego m a n e w r u giełdowego, MUSSO-
 LINI kazał w gmachu giełdowym z a a r e s z t o -
 w a ć g ł ó w n e g o m a k l e r a GRUPY
 BAISSOWCÓW, niejakiego dr. CESARE GRIFFA i skazał
 go na t r z y l e t n i ą b a n i c j ę, pomimo,
 iż GRIFFA jest f a s z y s t ą . Oczywiście, że
 ten sensacyjny krok MUSSOLINIEGO wywołał wśród
 spekulantów n i e b y w a ł y popłoch tak,
 że giełdy italskie mają narazie s p o k ó j .

 CZY WŁOSKA POŻYCZKA DOLAROWA ?

Holenderski "DE TELEGRAAF" z 20-go listopada r.b. donosi z NOWEGO JORKU, że podróż b. włoskiego ministra finansów VOLPIEGO do AMERYKI pozostaje w związku z zabiegami rządu faszystowskiego o pożyczkę w wysokości 150 milionów dolarów. Według oświadczeń pośredników włoskich pożyczka ta ma służyć przede wszystkim do zrealizowania programu agrarnego MUSSOLINIEGO, a w szczególności melioracji WŁOCH POŁUDNIOWYCH. Narazie jednak rząd włoski napotyka w AMERYCE na znaczne trudności. Zarówno w WASZYNGTONIE bowiem, jak i na WALL STREET panuje przekonanie, iż ITALJI chodzi głównie o pieniądze na cele zbrojne.

 CZY KREDYT BANKU FRANCJI DLA BANKU ANGLJI ?

"NIEUWE ROTTERDAMSCHES COURANT" z 20 b.m. donosi z LONDYNU, iż od kilku dni krążą tam pogłoski, według których między angielskim a francuskim BANKIEM BILETOWYM toczą się rokowania o udzielenie wzajemnych kredytów w wysokości $\frac{1}{2}$ do 1 miljarda dolarów.

Podobno sprawa ta ma wkrótce być w ten sposób sfinalizowana, że narazie BANK ANGLJI otrzyma kredyt od BANKU FRANCJI podobnie, jak w 1926 r. otrzymał kredyt od NOWOJORSKIEGO BANKU FEDERALNEGO. Kredyt ten będzie służył do wypełnienia rezerwy gota angielskiej instytucji emisyjnej.

 KRACH BANKOWY W STANACH ZJEDNOCZONYCH .

"THE FINANCIAL NEWS" z 22-go listopada r.b. w artykule "MORE BANKS CLOSE IN AMERICA" omawia przyczyny masowych krachów bankowych w południowych i środkowych okręgach STANÓW ZJEDNOCZONYCH . W ciągu pięciu dni ogłosiło niewypłacalność sto dziesięć banków , w ciągu tylko jednego dnia , mianowicie w czwartek dnia 20 listopada zbankrutowało 20 banków, a 12 banków zawiesiło wypłaty następnego dnia, t.j. w piątek . Chociaż taka epidemia krachów bankowych nasuwałaby przypuszczenie, że STANY ZJEDNOCZONE nawiadziła jakaś niebywała klęska gospodarcza , to jednak—jak to komentuje "TIMES" z 22 listopada r.b.—nie należy upatrywać w tych bankructwach jakiegoś niezwykłego symptomu przesilenia . Masowe krachy mniejszych banków prowincjonalnych są stałym zjawiskiem w STANACH ZJEDNOCZONYCH i nawet w okresie wyjątkowej pomysłowości gospodarczej bankrutowało rocznie kilkadziesiąt , a nawet niekiedy więcej niż 100 małych banków .

To co się wydarzyło w ciągu 5 dni, od 17 do 22 listopada, jest tylko wzmożeniem zwykłego w bankowości amerykańskiej zjawiska . Dotkliwie braki amerykańskiego systemu bankowego wynikają przede wszystkim z jego d e c e n t r a l i z a c j i i utrudnienia wielkim bankom otwierania oddziałów na prowincji: skutkiem tego jest nadmierne rozdrobnienie banków i przewaga na prowincji instytucyj bankowych małych, niesolidnych i zbyt zaleźnych od lokalnej konjunktury . Zrozumiałe jest , że w okresie ogólnej depresji olbrzymich strat giełdowych i wzmagającego się kryzysu rolnego brak centralizacji w amerykańskim systemie bankowym stał się szczególnie groźny w swoich skutkach . Kryzys , który dla potężnych banków nowojorskich był tylko czynnikiem zmniejszającym zyski bieżące, dla drobnych banków, zbyt zaangażowanych w kredyty giełdowe lub rolnicze, stał się przyczyną katastrofy .

Jakkolwiek to może wydać się paradoksalne, krach 110 banków w STANACH ZJEDNOCZONYCH nie jest skutkiem jakiegoś specjalnego pogorszenia się sytuacji, lecz przeciwnie nastąpił wtedy, gdy sytuacja zarówno na giełdzie nowojorskiej, jak i na giełdach zbożowych zaczęła się - nieznacznie co prawda - poprawiać. Masowe bankructwa w drugiej połowie listopada były raczej nieuniknionym skutkiem znacznych, nagromadzonych od października 1929 r. strat i niechęci wielkich banków nowojorskich do wspierania swoim kredytem drobnych banków, kosztów których odbywa się likwidacja kryzysu giełdowego. To też w chwili gdy depresja wydawała się szczególnie beznadziejna, drobne banki załamały się, nie mogąc uzyskać kredytu w większych instytucjach i mając unieruchomione aktywa, zwłaszcza w STANACH rolniczych. Tymczasem, wskutek masowej likwidacji, kursy tak się obniżyły, iż walory amerykańskie już ze względu na przeciętną rentowność akcji stały się pociągającą lokatą. Wystarczy tu wskazać, że w okresie od 16 września 1929 r. do 10 listopada 1930 r. wskaźnik kursów akcji 30 największych koncernów amerykańskich obniżył się z 373.4 do 171.6.

W tym czasie nastąpiła też dość wydatna poprawa. Od 10 do 20 listopada wskaźnik kursów ze 171.6 podniósł się do 187.1. W dniu 21 listopada tendencja na giełdzie nowojorskiej była w dalszym ciągu **b a r d z o m o c n a**. Masowe likwidacje przygotowały raczej grunt do szybkiej zwyżki, bo obniżyły kursy do tego poziomu, że nawet zniechęcona stratami publiczność zasypywała giełdę nowojorską zleceniami. Trudno przewidzieć, jak długo ten ruch zwyżkowy potrwa: narazie można jednak stwierdzić, iż **krachy banków** nie wpłynęły na nastroje giełdowe.

Sytuacja w rolnictwie narazie co prawda nie wykazuje wielkiego polepszenia, ale według WALL STREET JOURNAL są pewne oznaki, iż w najbliższych tygodniach nastąpi zwyżka cen. Posucha zredukowała zbiory kukurydzy do 2.1 miljarda buszli, gdy w r. 1929 zbiory wynosiły przeszło 2.6 miljarda buszli. Produkcja kukurydzy zmniejszyła się tedy o 20%, wskutek czego ceny pszenicy i kukurydzy na giełdzie w CHICAGO osiągnęły ten sam poziom /77 centów za buszel/. Wskutek tego zapewne farmerzy amerykańscy i kanadyjscy będą chętnie zbywali kukurydzę, używając pszenicę na własne potrzeby: w ten sposób nastąpi automatyczna redukcja podaży pszenicy, a co zatem idzie i zwyżka cen.

Również zapowiada się ogólna zwyżka cen produktów hodowlanych, a zwłaszcza cen nierogacizny i mięsa wieprzowego. Wskutek posuchy i drożyzny paszy, farmerzy amerykańscy ograniczyli częściowo gospodarke hodowlaną, zwiększając gwałtownie podaż bydła od maja lub czerwca r.b. Nastąpiła **wyrażona** redukcja stanu inwentarza żywego w rolnictwie amerykańskim, co obecnie powoduje znów automatyczną redukcję podaży: niewątpliwie ceny w najbliższym czasie podniosą się do tego poziomu, aby gospodarke hodowlana dawała przynajmniej te minimalne zyski, których domaga się rolnik amerykański.

"THE FINANCIAL NEWS" zastrzeża się, aby jego wywody nie były zrozumiane w ten sposób, że kryzys amerykański został przezwyciężony, lub, że nastąpiła jakaś radykalna zmiana konjunktury. Stwierdza jedynie pewne symptomy poprawy, podkreślając jednocześnie, że niewypłacalność 110 banków dla ewolucji konjunktury w STANACH ZJEDNOCZONYCH nie miała żadnego znaczenia. Akumulacja kapitału w STANACH na tak olbrzymie rozmiary, że trudno ocenić wysokość kapitałów poszukujących inwestycji, a więc i przyszłą konjunkturę giełdową. Jak podaje WALL STREET JOURNAL w ciągu 6 tygodni zakupy akcji /od 24 września do 5 listopada r.b. / wynosiły przeszło miliard dolarów. W ciągu tegoż okresu kredyty spekulacyjne maklerów giełdowych zmniejszyły się o 768 milionów dolarów, co oznacza, że 3/4 tych akcji było nabyte za gotówkę. Sądząc z napływających zleceń, istnieją w STANACH ZJEDNOCZONYCH znaczne, zaszczczędzone w ciągu ostatniego roku kryzysu, a nie inwestowane wskutek zrozumiałych obaw, kapitały poszukujące obecnie lokaty. Ten dopływ kapitałów zaszczczędzonych będzie sprzyjał podniesieniu bardzo niskiego obecnie poziomu kursowego akcji na giełdach amerykańskich.

Kryzys wśród niewłaściwie zdecentralizowanej bankowości amerykańskiej nie oznacza nietylko wzmoczenia kryzysu, ale nie oznacza również, aby ostoja bankowości STANÓW - FEDERAL RESERVE SYSTEM był podważony. Zbankrutowały banki, stojące poza systemem federalnym, gdy tymczasem kryzys dowiódł, iż organizacja tego systemu jest w zasadzie silna i odporna.

 WIZYTA HARRISONA W PARYŻU .

Gubernator FEDERAL RESERVE BANK OF NEW YORK HARRISON przybył do PARYŻA m.in. w celu pertraktacji z p. MORET gubernatorem BANKU FRANCJI w sprawie polityki złota banków emisyjnych, a zwłaszcza nadmiernego nagromadzenia tego kruszcu przez francuski centralny bank emisyjny. "INFORMATION FINANCIERE" z 22-go listopada r.b., która podaje tę wiadomość, zaprzecza jednocześnie, jakoby w pertraktacjach pomiędzy gubernatorem nowojorskiego banku federalnego, a przedstawicielami BANKU FRANCJI poruszone zostały również zagadnienia związane ze spłatą długów aljanckich w STANACH ZJEDNOCZONYCH oraz odszkodowań niemieckich.

"NEW YORK HERALD" sądzi, iż podróż HARRISONA do EUROPY ma przede wszystkim na celu przygotowanie gruntu do urzędowych pertraktacji w sprawie jednoczesnego i łącznego uregulowania odszkodowań niemieckich i długów wojennych koalicji. Należy sądzić, iż zaprzeczenie wspomnianego dziennika francuskiego odnosi się właśnie do wiadomości podanej przez "NEW YORK HERALD" i powtórzonej przez prasę europejską. Również HARRISON w wywiadzie udzielonym dziennikarzom francuskim stanowczo zaprzeczył, jakoby jego podróż do PARYŻA miała na celu jakiegokolwiek rokowania odnoszące się do odszkodowań, albo spłaty długów wojennych.

 KRONIKA POŻYCZEK ZAGRANICZNYCH .

 I. Chili .

"THE FINANCIAL NEWS" z 22-go listopada r.b. donosi o przejęciu przez syndykat banków londyńskich, do którego należą banki ROTSCCHILD AND SONS, BARING BROTHERS AND CO. oraz J. HENRY SCHROEDER AND CO. bonów skarbowych CHILI na

sumę dwóch milionów funtów. Stopa dyskonta tych bonów wynosi 5.25 % /w stosunku rocznym/. Bony wspomniane były emitowane przez CHILI z dwunastomiesięcznym terminem. /"FINANCIAL NEWS" z 22 listopada r.b. /

II. Pożyczka południowo-afrykańska w Londynie .

"TIMES" z 21 listopada r.b. donosi, iż emisja pożyczki CAPE TOWN w LONDYNIE na sumę 750 tys. funtów z rocznym oprocentowaniem w wysokości 5% , została w ciągu jednego kwadransa w dniu 20 listopada pokryta i to w ten sposób , że zapisy kilkakrotnie przewyższają nominalną sumę pożyczki .

Jeszcze większe powodzenie miała pożyczka miasta BLOEMFONTEIN dokonana przez ekspozyturę kolonialną BARCLAYS BANKU / DOMINION , COLONIAL AND OVERSEAS/ . Pożyczka ta w wysokości pół miliona funtów szterlingów oprocentowana jest w wysokości 5% rocznie , a jej kurs emisyjny wynosi 101 % . Również ta pożyczka została kilkakrotnie pokryta mimo bardzo wysokiego kursu emisyjnego .

III. Pogłoski o pożyczce węgierskiej w Londynie .

"THE FINANCIAL NEWS" z 21-go listopada r.b. zaprzecza pogłoskom o emisji większej pożyczki węgierskiej w LONDYNIE . Pogłoski te miały tylko o tyle pewną podstawę , że WĘGRY zdyskontowały w dniu 14 listopada w LONDYNIE , w NOWYM JORKU oraz w SZWAJCARJI bony skarbowe na ogólną sumę 87 milionów pengó /o czym donosiliśmy w "WIADOMOSCIACH FINANSOWYCH" Nr. 492 / Sumy przypadające z tego dyskonta będą WĘGROM wypłacone w dniu 22 listopada r.b.

AFERA OUSTRICA.

"TEMPS" z 22 listopada r.b. donosi, że skutki afery OUSTRICA są niedoceniane , gdyż wskutek krachu tego koncernu wciąż jeszcze bankrutują drobne banki w PARYŻU i na prowincji . T.np. w dniu 19 listopada zawiesił wypłaty BANQUE J. DES-PEYROUX w LOYNE , przed kilkoma dniami zbankrutował

BANQUE GEORGES DE VICHET w MONTPELLIER . Trudno zresztą wyliczyć wszystkie mniejsze banki stołeczne i prowincjonalne, które zmuszone były zawiesić wypłaty w związku z krachem OUSTRICA .

Ile wynoszą straty wskutek tego krachu trudno ustalić, gdyż nieznane są dokładnie aktywa wszystkich mniej lub więcej fikcyjnych towarzystw akcyjnych . W niektórych towarzystwach akcyjnych, j.np. SOCIÉTÉ GENERALE DES CHAUSSURES FRANÇAISES, straty pochłonęły cały kapitał zakładowy albo nawet go przewyższyły . Rewizja ksiąg SOCIÉTÉ GENERALE DES CHAUSSURES FRANÇAISES wykazała, iż OUSTRIC przywłaszczył sobie z funduszy tego tow. akc. przeszło 50 milionów franków .

OUSTRIC postawiony został w stan oskarżenia za oszustwo i przywłaszczenie, a parlament wybrał specjalną komisję ankietową, która zajmie się wadliwą organizacją giełdy urzędowej i nieurzędowej, umożliwiającą podstępne machinacje w rodzaju operacji OUSTRICA . Opozycja lewicowa usiłuje przekształcić sprawę OUSTRICA na obrzmiałą "cause nationale" i uczynić z niej nową pamiątkę, dowodząc, że 32 posłów do parlamentu było pośrednio lub bezpośrednio zainteresowanych w transakcjach finansowych zbankrutowanego oszusta . W jakim stopniu są te zarzuty słuszne, wykaże śledztwo sądowe oraz badania komisji ankietowej .

"MATIN" z 22 listopada r.b. oblicza, że dotychczas ustalone straty z powodu krachu OUSTRICA i utworzonych przez niego towarzystw akcyjnych wynoszą co najmniej 1.4 m i l j a r d a fr. Rzeczywiste straty są prawdopodobnie znacznie wyższe i dochodzą do dwóch m i l j a r d ó w fr. należy bowiem przypuszczać, zdaniem "MATIN", że epidemia krachów bankowych we FRANCJI jeszcze nie wygasła i że nie wszystkie machinacje OUSTRICA są dokładnie zbadane .

PRASA ANGIELSKA O SYTUACJI FINANSOWEJ POLSKI .

CITY londyńska, jak wskazuje "THE FINANCIAL NEWS" z 20 listopada r.b., przyjęła z zadowoleniem wiadomość o zwycięstwie Marszałka PIŁSUDSKIEGO w wyborach do sejmu /The overwhelming victory of Marshal Piłsudski's party at the General Elections was received with satisfaction in the City/. Również pomyślnie wrażenie wywołała wiadomość o pożyczce Trustu Zapażyczanego, udzielonej POLSCE choć i bez tej pożyczki nastąpiło w połowie listopada całkowite odprężenie na rynku walutowym w POLSCE.

WARTOŚĆ ZŁOTA A POZIOM CEN .

W "PESTER LLOYD" z 21 b.m. wydawca "THE ECONOMIST" GILBERT C. LAYTON publikuje pod powyższym nagłówkiem szeroko zakreślony artykuł, którego zasadnicze wywody brzmią jak następuje:

Powoli rozpowszechnia się zrozumienie faktu, że między ilością pieniądza a poziomem cen istnieje ścisły związek. Czasu fantastycznej inflacji lat powojennych stało się jasne, że jeśli obieg pieniężny wzrasta, to i ceny idą w górę. Okazało się, iż stosunek między ogólnym obiegiem pieniądza a cyrkulacją towarów jest rozstrzygającym czynnikiem w wytwarzaniu się cen.

Nie spostrzeżono jednak, iż teza ta obejmuje wszystkie systemy pieniężne, a więc nie tylko pieniądz papierowy. Uważano zaś złoto za fetysz, a walutę na nim ugruntowaną za tak doskonałe urządzenie, iż nic mu zagrażać nie może. W rzeczywistości jednak złoto jest również tylko towarem, podlegającym prawu podaży i popytu. Jako środek obiegowy zatem musi ono w stosunku do innych towarów mieć o tyle mniejszą wartość, o ile w większej istnieje ilości.

Problem stabilizacji wartości złota jest przeto problemem utrzymywania niezmienną relacji między istniejącą ilością złota a ogółem przeznaczonych do sprzedaży towarów. Jest to więc problem o szczególnym znaczeniu ponieważ złoto stanowi podłoże systemu pieniężnego 60% ludności świata. Wartość środków obiegowych czy to papierowych, czy też miedzianych lub srebrnych opiera się o wartość złota. Ustabilizowanie wartości złota oznacza przeto stabilizację ogólnego poziomu cen.

Jakież są jednak widoki ustabilizowania wartości złota? Otóż jeśli by ilość zdobytego złota dałaby się nawet w jakiś sposób ustabilizować, a rozmiar innych towarów by się zmieniła, to musiałaby się także zmienić relacja między złotem a towarami, a tem samym i ceny uległyby zmianie. Faktem zaś jest, iż produkcja towarów wzmagają się z roku na rok o 3%, gdy cyfra ludności świata tylko o 1%. Produkcja złota natomiast jest obecnie mniej więcej już stała. Sam fakt ten zaś powoduje zmianę relacji między złotem a innymi towarami. Dzieje się to mianowicie w ten sposób, że następuje ciąsnota tego kruszcu czyli, że za pewną ilość towarów dostaje się mniej złota t.j., że ceny spadają. Obecna ogólna depresja gospodarcza jest właśnie następstwem takiego spadku cen.

Oczywiście, że nikt nie będzie zalecał ograniczenia produkcji, lecz raczej jej zwiększenie. W jakież zatem sposób - jeśli chodzi o stabilizację cen - zapasy złota mogą być utrzymywane w równym stosunku do wzrastającej ilości towarów? Otóż istnieją tu dwie możliwości. Pierwszą jest wzmoczenie produkcji złota, a drugą bardziej ekonomiczne użytkowanie istniejącego kruszcu. Stwierdzić zaś należy, iż o zwiększeniu produkcji złota mowy być nie może. Jest bowiem rzeczą dowiedzioną, iż wszystkie znane kopalnie złota szybko się wyczerpują, zaś odkrycie nowych min zależy od przypadku. Natomiast możliwe jest bardziej ekonomiczne, niż dotychczas użytkowanie istniejącego złota.

Zależy to oczywiście jedynie od BANKÓW BILETOWYCH. Nikt chyba nie zaprzeczy, iż spoczywające obecnie w piwnicach tych banków złoto mogłoby tak samo - leżeć na dnie morza. Coś podobnego ujawniło się właśnie w ostatnich latach. Świat bowiem cierpiący na niedostateczne zaopatrzenie w złoto i kredyt był świadkiem ataków, dokonywanych na nowe ilości złota, jakie dostały się na rynek. FRANCJA

i STANY ZJEDNOCZONE , a po części i ARGENTYNA prowadziły taką "wojnę kredytową" przeciw "kredytom" całego świata . Nic tedy dziwnego, że ceny spadły i handel zdeorganizował się .

Złoto jest bowiem towarom międzynarodowym , a tak samo i kredyt . Jedynie przeto KOOPERACJA MIĘDZYNARODOWA może spowodować odpowiednie dopasowanie się do zapotrzebowania światowego, a tem samym rozwiązać omówionego tu problemu . W BANKU WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH zaś posiadamy organ międzynarodowy , który jest w możności dokonania odpowiedniego wzaajemnego dostrojenia się zapotrzebowania i zdolności poszczególnych BANKÓW BILETOWYCH oraz RZĄDÓW całego świata .

MIĘDZYNARODOWY WSKAZNIK GIELDOWY .

Berlińska "BOERSEN-ZEITUNG" z 21 b.m. stwierdza , iż w ub. tygodniu sytuacja na giełdach międzynarodowych przedstawiała się dość niejednolicie . Giełdy bowiem , które w poprzednich tygodniach doznały ciężkiego spadku kursów , po największej części pokrzyżowały się . Naodwrot zaś liczne giełdy , które w przeciwieństwie do ogólnej tendencji poprzednich tygodni miały wyższą kursów , w ub. tygodniu ucierpiały z powodu ich osłabienia . Naogół 7 wśród 12 najważniejszych giełd świata miały w ub. tygodniu zyski na kursach , a 5 giełd straty . Obliczony na podstawie wskaźników akcji tych 12 giełd MIĘDZYNARODOWY WSKAZNIK GIELDOWY ujawnił wzrost do 71.1% wobec 70.0% poprzednich tygodni .

Na WALL STREET panowała na ogół tendencja wzrostowa . W LONDYNIE wobec ogólnego zniechęconego nastroju całego tygodnia zaznaczające się pod koniec pewne ożywienie zdołało tylko po części wyrownać poniesione straty na kursie . GIEŁDA BERLIŃSKA znajdowała się pod znakiem ciągłych wahań kursów . W PARYŻU po skandalu firmy OUSTRIC nastąpiło pewne uspokojenie . W BRUKSELI po

utrzymującej się przez szereg tygodni tendencji słabej ujawniła się po raz pierwszy z wyżką kursów. Na GIEŁDZIE AMSTERDAMSKIEJ panowała bez przerwy depresja. W ZURYCHU natomiast powetowano poniesione w poprzednich tygodniach straty na kursie. WIEDEN znajdował się pod znakiem niepewnej sytuacji wewnętrzno-politycznej. W BUDAPESZCIE zaś po początkowej powściągliwości rozwinęło się pewne wzmożenie kursów. PRAGA zdobyła znaczne zwyżki kursów. W MEDJOLANIE wreszcie po słabej tendencji poprzednich tygodni nastąpiła wyraźna poprawa sytuacji.

RÓWNIEŻ OWEN YOUNG W PARYŻU.

"INTRANSIGEANT" z 23 listopada r.b. donosi, że również OWEN YOUNG przybył do PARYŻA, co prawda incognito. Ma to bardzo istotne znaczenie, gdyż jednocześnie przybył do PARYŻA również gubernator FEDERAL RESERVE BANK OF NEW YORK, HARRISON /p. str. 8 "WIADOMOŚCI FINANSOWYCH"/. Wobec tego wydaje się prawie pewne, mimo zaprzeczeń HARRISONA, że w PARYŻU prowadzone są nieoficjalne rokowania w sprawie nowego układu redukującego, albo nawet anulującego długi wojenne państw koalicji oraz odszkodowania niemieckie.

Jednocześnie "INTRANSIGEANT" podaje, że HARRISON przybędzie w dniu 23 listopada do BERLINA w celu omówienia bieżących spraw, odnoszących się do polityki banków biletowych, z prezesem BANKU RZESZY. Przedewszystkiem będą omówione zagadnienia ruchu złota w związku z odpływem złota z BANKU RZESZY i nagromadzeniem tego kruszcu w BANKU FRANCJI. HARRISON odbył kilka dłuższych rozmów z OWENEM YOUNGEM w PARYŻU i możliwe jest, że przywozi do BERLINA pewne konkretne propozycje nie tylko z dziedziny polityki centralnych banków emisyjnych.

 WIADOMOŚCI BANKOWE .

 ORGANIZACJA BANKU PRZEMYSŁOWEGO W JUGOSŁAWII .

"AGENCE ÉCONOMI UE & FINANCIÈRE" z 22 listopada r.b. podaje szczegóły o projekcie ustawy w sprawie utworzenia NARODOWEGO BANKU PRZEMYSŁOWEGO/BANQUE NATIONALE INDUSTRIELLE/. Komisja rządowa, która opracowywała projekt ustawy, zakończyła obecnie swoje prace, tak że możliwa jest już ich ocena .

W myśl rzezonego projektu ustawy, kapitał zakładowy BANKU PRZEMYSŁOWEGO będzie wynosił 150 milionów dinarów /około 3 milionów dolarów / i będzie podzielony na 150 tysięcy akcji, wartości nominalnej tysiąc dinarów każda . Kapitał zakładowy będzie mógł być podwyższony w przyszłości do m i l j a r d a dinarów /18.2 miliona dolarów/ lecz tylko na podstawie każdorazowego zezwolenia rządu. Zapisy na akcje rozpoczną się w trzy miesiące po ogłoszeniu ustawy o BANKU PRZEMYSŁOWYM .

Zadaniem BANKU PRZEMYSŁOWEGO jest udzielanie kredytów przedsiębiorstwom przemysłowym i turystycznym m.m. hotelom . Kredyty udzielone przez BANK PRZEMYSŁOWY mogą mieć charakter również kredytów krótkoterminowych . Jednak bank ten będzie przede wszystkim instytucją kredytu d ł u g o t e r m i n o w e g o . W tym celu BANK PRZEMYSŁOWY będzie mógł emitować obligacje przemysłowe i listy zastawne . Bank ma prawo przyjmowania wkładów .

Rząd zastrzega sobie prawo kontroli BANKU PRZEMYSŁOWEGO i w tym celu deleguje specjalnego komisarza . Nominacja następuje mocą dekretu królewskiego na podstawie przedłożenia ministra przemysłu i handlu w porozumieniu z prezesem rady ministrów . BANK PRZEMYSŁOWY posiada te same prawa i przywileje , jakie posiada BANK HIPOTECZNY JUGOSŁAWII. Państwo gwarantuje spłatę i oprocentowanie obligacyj przemysłowych i listów zastawnych, jak również wszelkich wkładów , które będą powierzone nowej instytucji . Pozatem listy zastawne i obligacje będą przyjmowane według ich wartości nominalnej jako kaucje przy wszelkich dostawach państwowych i t.p. Kupony walorów emitowanych przez BANK PRZEMYSŁOWY, zwolnione są od wszelkich obecnych i przyszłych podatków państwowych i samorządowych oraz wszelkich opłat nakładanych przez instytucje prawa publicznego.

